

A DEBRECENI EGYETEM MARTON GÉZA ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI TERVE

I. A Debreceni Egyetem Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola minőség- biztosításának alapelvei

- 1.) A doktori képzés minősegbiztosítási feladatainak koordinációját a Doktori Iskola vezetője a Doktori Iskola programvezetője és a Doktori Iskola titkára segítségével látja el.
- 2.) A doktori képzés minősegbiztosítási feladatainak megoldása részint a szakmai feladatokat ellátó, a képzésben részt vevő oktatók, kutatók és témavezetők munkáján, részint a Doktori Iskola vezetője, programvezetője és titkára munkáján keresztül történik. Az adminisztratív feladatokat, az oktatásszervezést és a hallgatói ügyek egy részét a doktori titkár intézi a kari adminisztratív dolgozók, a Társadalomtudományi Doktori Tanács titkára és referense segítségével.
- 3.) A minősegbiztosítás helyzetét és feladatit a Doktori Iskola Tanácsa minden tanévben áttekinti és értékeli. Az oktatásra, a képzés szerkezetére és a doktori fokozatszerzés egyes feltételeire nézve a Doktori Iskola Tanácsa rendszeresen napirendre veszi a releváns kérdéseket, illetve a Doktori Iskola vezetője, programvezetője és titkára havi rendszerességgel folytatnak szakmai konzultációt a fontos kérdésekben. A Doktori Iskola Tanácsának ülései előtt e három munkatárs részletekbe menő egyeztetéssel készíti elő a tanácsüléseket. A tanácsüléseket ezen túlmenően a Doktori Iskola titkára készíti elő.
- 4.) A DE Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola minőségirányítási rendszerének működtetése során az alábbi elvek érvényesítésére törekszik:
 - a. a nyilvánosság, az átláthatóság és a folyamatos dokumentálás elve: a doktori képzés valamennyi döntési pontjának dokumentálása, a minőségirányítási rendszer minden lépésében a szakmai, tudományos közvélemény széles körű tájékoztatása;
 - b. a szakmai kontroll és a visszacsatolás elve: mind a doktoranduszok, mind az oktatók, kutatók, témavezetők munkájának értékelése, a tevékenység színvonalának folyamatos visszajelzése és fejlesztése;
 - c. a minőség-központúság és a tudományetikai követelmények érvényesülésének elve: meghatározó feladat mind a hallgatók, mind az oktatók tevékenységének folyamatos javítása, a minőség iránti elkötelezettség fejlesztése, s a tudományetikai elvárások maradéktalan teljesítésére törekvés;
 - d. a gyakorlati alkalmazhatóság elve: alapvető célunk, hogy az értekezések témaválasztása és a kutatások eredményei segítsék a társadalmi-gazdasági kérdésekre adott válaszok megfogalmazását.

II. A minőségirányítási rendszer főbb elemei és területei

1.) *Felvétel a Doktori Iskolába.* A Doktori Iskolába történő felvételnél a doktori szabályzatban olyan követelményeket határoztunk meg, amely biztosítékokat teremt a felvett doktoranduszok minőségi munkáját illetően. Megköveteljük az egyetem szabályzata szerinti nyelvtudást, a legalább cum laude minősítésű jogi diplomát (melytől csak 5 évnél régebben diplomázott olyan pályázók esetén tekintünk el, akik jelentős szakmai-tudományos tevékenységet tudnak felmutatni), illetve más kapcsolódó szakterületen szerzett, mesterszaknak megfelelő diplomát, valamint az átgondolt kutatási programot. A felvétel során a jelentkező tudományos, kutatási, illetve publikációs előéletét szintén vizsgálja a Doktori Iskola Tanácsa. A felvételre minden esetben kizárólag a Doktori Iskola törzstagjaiból, illetőleg a Doktori Iskola tanácsának tagjaiból álló felvételi bizottság előtt tett sikeres szakmai meghallgatást követően kerülhet sor.

2.) *A képzés tematikájának és a tárgyak tartalmának folyamatos megújítása*

- A doktori képzés tematikájának folyamatos gondozása, az állam- és jogtudomány legújabb eredményeinek megjelenítése a képzés során.
- A tárgyak tartalmának rendszeres megújítása.
- Az egyes tantárgyi témában érintett oktató kollégák folyamatos bevonása az oktatásba a Doktori Iskola tanácstagjain és törzstagjain kívül magyar és angol nyelvű képzésben egyaránt.
- Mind a képzés tematikájának, mind a tananyagok tartalmának és megújításának kétévenkénti értékelése a Doktori Iskola Tanácsa által.

3.) *A doktoranduszok folyamatos tájékoztatása.* A Doktori Iskola olyan honlapot működtet, melyen valamennyi, a doktori képzéssel kapcsolatos információ naprakészen az érintett hallgatók rendelkezésére áll. A Doktori Iskola vezetője és titkára, alkalmanként programvezetője folyamatosan felhívja a hallgatók figyelmét a publikációs lehetőségekre, illetőleg azon szakmai rendezvényekre, melyen a doktoranduszok részvétele javasolt, illetőleg elvárt, valamint lehetőség szerint belső és külső pályázati lehetőségekről, határidőkről és általában valamennyi fontos körülményről rendszeres tájékoztatással van.

III. Kimeneti követelmények, amelyek a minőségbiztosítás alapját képezik

1.) *A képzési-kutatási terv.* A témavezetővel egyeztetve, egyénre szabottan kerül kialakításra már a felvételi jelentkezést megelőzően. A választott témához igazodóan, a disszertáció sikeres megvédését szem előtt tartva történik a terv kialakítása és megszövegezése. Részét képezi a megfelelő ütemezés és a kutatómunka állásának rendszeres ellenőrzése, ami a témavezető és a Doktori Iskola vezetőjének, valamint programvezetőjének feladata a Doktori Iskola titkárának előkészítő munkája mellett.

2.) *A témavezető.* A Doktori Iskola nagy hangsúlyt fektet a témavezető és a doktorandusz közötti szoros együttműködésre. A témavezető köteles a rábízott jelöltek fejlődését elősegíteni, előrehaladását nyomon követni, a doktoranduszok kutatómunkáját irányítani, tudományos, kutatási kapcsolataikat előmozdítani. Ezen együttműködésnek a minőségbiztosítás szempontjából lényeges elemei a következők:

- (a) A témavezetőkkel szemben fontos minőségi kritériumnak tekintjük, hogy témavezető kizárólag olyan tudományos fokozattal rendelkező oktató lehet, aki publikációs jegyzékét feltöltötte a Magyar Tudományos Művek Tárába, és rendelkezik legalább 10, lektorált és referált, nyilvánosan hozzáférhető szakmai publikációval, melyek közül legalább ötnek az utóbbi öt évben kell megjelennie. A témavezetői névjegyzékbe egyetemi adjunktusok felvételére csak kivételesen, jelentős szakmai-tudományos tevékenység esetén kerül sor.
- (b) A választott témavezető köteles jelen lenni a jelentkező hallgató felvételi interjúján, aminek során érdemben értékelnie kell a jelöltet, valamint előzetesen írásos nyilatkozatot adnia a jelentkező témavezetésének vállalásáról.
- (c) A témavezető köteles részt venni a kutatási fórumon, melyet megelőzően köteles részletes írásbeli véleményt adni a doktorandusz minden aktív félévben végzett szakmai előre haladásáról, beleértve a témavezetőnek a doktorandusz előre haladása érdekében végzett szakmai tevékenységét is.
- (d) A témavezető köteles részletes írásos véleményt adni hallgatójáról a komplex vizsgát megelőzően, illetve a komplex vizsga disszertációs részén jelen lehet és hozzászólási joga van.
- (e) A témavezető mind a műhelyvitát megelőzően, mind pedig a nyilvános vitát megelőzően részletes szakmai véleményt ad az értekezésről. Az értekezés csak akkor bocsátható műhelyvitára, illetőleg nyilvános vitára, ha a témavezető azt támogatja.

3.) *A képzés során alkalmazott számonkérések.* A képzések során a számonkérések között nagy szerepet kapnak az otthon elkészítendő, a tantárgyi tematikán alapuló, érdemi tudományos kutatómunkát igénylő dolgozatok, azaz olyan esszék, amelyek biztosítják azt, hogy a doktoranduszok irodalom-feldolgozó, valamint írásbeli elemző, értékelő, modellező és kifejező készsége megfeleljen a PhD-fokozat követelményeinek. E dolgozatok témája a tárgyjegyző oktatókkal egyeztetve kerülnek kijelölésre, és a témavezető ezzel kapcsolatosan is a doktorandusz segítségére van. A kidolgozott témák lehetőség szerint módszertani és/vagy tartalmi vonatkozásban illeszkednek a PhD hallgató doktori kutatásaiba és/vagy doktori értekezésébe.

4.) *A félévi előrehaladás megtervezése.* A doktorandusznak minden félév első felében (legkésőbb október 20-ig, illetőleg legkésőbb március 20-ig) a témavezetőjével egyeztetett kutatási tervet kell benyújtania, amelyben felvázolja, hogy az adott félévben milyen, a kutatásaihoz kapcsolódó szakmai tevékenységek elvégzését tervezi (ideértve a publikációs terveket is). A tervben a doktorandusz a tervezett féléves tevékenységeket, elsődlegesen pedig a kutatási tevékenység várható eredményeit foglalja össze.

5.) *Az előrehaladási jelentés és a kutatási fórum.* A doktori képzés alatt minden félév végén a doktorandusznak kötelező részt vennie egy kutatási fórumon, melyen a témavezető jelenlétében beszámol a félév során végzett szakmai tevékenységéről. A hallgató távolmaradása csak különösen indokolt esetben lehetséges a Doktori Iskola vezetőjének döntése alapján. Ebben az esetben a távolmaradó hallgató telekommunikációs eszközön keresztül számolhat be a témavezető jelenlétében, vagy írásbeli pluszfeladat – publikálásra alkalmas kézirat vagy publikált tanulmány beadása a kutatási témában – teljesítése kerül számára előírásra. A kutatási fórum lehetőséget ad a kutatási eredmények folyamatos megvitatására és értékelésére. A kutatási fórumon történő beszámoló alapját a minden félév végén kötelezően benyújtandó előrehaladási jelentés képezi, melyben a doktorandusz részletesen beszámol a félév során végzett szakmai tevékenységéről, a kutatásainak állásáról,

és mellékeli valamennyi, kreditponttal értékelhető szakmai tevékenységének igazolását (konferencia-előadások, megjelent publikációk, órátartás).

Publikációs követelmények a PhD képzés során. A minőségbiztosítás fontos eszköze, hogy a jelölteknek a védésig megfelelő számú és minőségű publikációval kell rendelkezniük. Az abszolutórium kiadásának feltétele, hogy a jelölt rendelkezzen legalább egy, az értekezés témájába illeszkedő, minimum 1 ív terjedelmű, legalább „B” kategóriás hazai folyóiratban megjelent vagy közlésre igazoltan elfogadott publikációval. A publikációk minőségét részben a jelölt témavezetőjével történő együttműködése, részben a publikálás helyének minőségi követelményei, részben pedig a jelölt doktori iskolai rendezvényeken, kutatási fórumokon történő szereplése tudják garantálni. A Doktori Iskola a fenti követelmények meghatározása során abból az általános feltételezésből indult ki, hogy a rangosabb közlőhelyek szakmai igényessége egyfajta garanciája lehet a publikációk szakmai színvonalának.

7.) *Hazai és nemzetközi oktatási, tudományos, kutatási kapcsolatok.* A Doktori Iskola ösztönzi, és lehetőségeinek függvényében anyagilag is támogatja a doktoranduszok hazai és külföldi tapasztalatszerzését, részvételét hazai és nemzetközi konferenciákon, tanulmányutakon, részképzéseken. A szakmai konferenciákon tartott előadásokat (a konferencia helyszínétől és nyelvétől függően differenciáltan) nagyobb számú kreditponttal értékeljük a hazai teljesítéseknél. A Doktori Iskola támogatja, hogy hallgatói az Erasmus+ hallgatói mobilitási program keretei között egy, vagy akár több félévet külföldön teljesítsenek.

8.) *A levelező képzésben résztvevők speciális követelményei.* A levelező képzésben résztvevőkre vonatkozó követelmények minden szempontból megegyeznek a nappali tagozatos doktoranduszokra vonatkozó követelményekkel, eltekintve attól, hogy számukra a nappali tagozatos előadásokon való részvétel nem kötelező. A kutatási fórumon való megjelenés alól nem kaphatnak felmentést önmagában nem nappali tagozatos hallgatói státuszuk miatt. A levelező tagozatos hallgatók számára a kötelező kutatómódszertani órák félévente egy alkalommal, 3x2 órában kerülnek megtartásra a képzés első és második félévében.

9.) *Az egyéni felkészülésben résztvevők speciális követelményei.* Egyéni felkészülésre az vehető fel, akinek eddigi tudományos tevékenysége alapján (ideértve különösen a korábban megjelent publikációinak mennyiségét és minőségét) megalapozottan feltehető, hogy az egyéni felkészülés kezdetétől számított egy éven belül a fokozatszerzési eljárás megindításának feltételeit teljesíti. Az egyéni felkészülésben részt vevők mentesülnek a tanulmányi kötelezettségek teljesítése alól, azonban a doktori fokozat megszerzésének követelményei számukra is azonosak a nappali, illetőleg levelező képzésben részt vevő hallgatókra irányadó követelményekkel. A Doktori iskola Tanácsának gyakorlata szerint felvételük feltétele az is, hogy a kimeneti publikációs követelmények legalább felével, azaz minimálisan két „A” vagy „B” kategóriás publikációval rendelkezzenek. A képzésbe így csatlakozók korábbi tudományos teljesítményük alapján 120 kredit elismerésével kapcsolódnak be, amely a doktori komplex vizsga sikeres letételével válik hivatalossá. További kreditek elismerésére is van lehetőség, de csak a Doktori Iskola követelményrendszere alapján. Az egyéni felkészülők a komplex vizsga sikeres letétele után aktív hallgatói státuszba kerülnek minimálisan egy, maximálisan négy szemeszterre, a második 120 kredit megszerzése és a doktori disszertáció véglegesítése céljából.

10.) *Műhelyvita megszervezése.* Az értekezés nyilvános vitára bocsátásának fontos előfeltétele a műhelyvita. A műhelyvitára a Doktori Iskola tanácsa előzetesen felkér legalább két, tudományos fokozattal rendelkező, a Debreceni Egyetemtől és a jelölttől független szakembert, hogy az értekezést a műhelyvitán részletesen bírálják („elő-opponencia”). Az ő támogató véleményükön kívül legalább további három, tudományos fokozattal rendelkező szakember pozitív véleménye szükséges a műhelyvita sikeréhez, de minden alkalommal arra törekszünk, hogy a jelölt ne csak a minimális számú pozitív véleménnyel rendelkezzen. A műhelyvitára bocsátással egyidejűleg Doktori Iskolánk – a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár (DEENK) munkatársai segítségével – szövegegyezőség-vizsgálat alá vonja a disszertációt, amelynek eredményéről részletes tájékoztatást nyújt a felkért hozzászólóknak, akik ennek ismeretében kötelesek írásban nyilatkozni az eredmény elfogadásáról és a dolgozat műhelyvitára bocsáthatóságáról. A műhelyvitán meg kell győződni arról, hogy

- a doktori értekezés témája tudományosan értékelhető;
- hiteles adatokat és eredményeket tartalmaz;
- az abban foglalt tudományos eredmények a jelölttől származnak;
- az értekezés a formai követelményeknek megfelel;
- az értekezés szakmai színvonala alapján alkalmas a nyilvános vitára.

11.) *A fokozatszerzés nyelvi és publikációs követelményei.* Az értekezés akkor bocsátható nyilvános vitára, ha a jelölt angol, német vagy francia nyelvből legalább középfokú „C” típusú államilag elismert vagy honosított nyelvvizsgával, valamint egy másik, a tudomány műveléséhez szükséges nyelvből legalább alacsony fokú „C” típusú államilag elismert vagy honosított nyelvvizsgával. A nyilvános vita bírálóbizottsága kijelölésének feltétele, hogy a jelölt rendelkezzen:

- legalább két, egyenként legalább 0,5 szerzői ív terjedelmű, külföldön idegen nyelven megjelent vagy megjelenésre igazoltan elfogadott nemzetközi publikációval, melyek az értekezés tárgyához kapcsolódnak;
- vagy legalább egy, minimum 0,5 szerzői ív terjedelmű, külföldön, idegen nyelven megjelent vagy megjelenésre igazoltan elfogadott nemzetközi publikációval és legalább további egy, minimum 1 szerzői ív terjedelmű, legalább „B” kategóriás, a Debreceni Egyetemtől független periodikában megjelent vagy megjelenésre igazoltan elfogadott publikációval, melyek az értekezés tárgyához kapcsolódnak;
- vagy legalább négy, egyenként legalább 1 szerzői ív terjedelmű, megjelent vagy megjelenésre igazoltan elfogadott hazai tudományos publikációval, melyek az értekezés tárgyához kapcsolódnak, és legalább „B” kategóriás hazai tudományos folyóiratban jelentek meg oly módon, hogy azok közül legalább kettő a Debreceni Egyetemtől független periodika legyen.*

A fentiekből következik, hogy bár a Doktori Iskola nem írja elő kötelező feltételként a Magyar Tudományos Akadémia IX. Osztályának Állam- és Jogtudományi Bizottsága által besorolt külföldi közlemény megjelentetését, azonban azt erőteljesen motiválja. Ennek érdekében a hazai megjelenésnél érdemben magasabb kreditérték formájában honorálja a külföldi, idegen nyelvű publiká-

* A Doktori Iskola álláspontja szerint nem indokolt kizárólag az „A” kategóriás publikációt követelményként meghatározni, hiszen a besorolások időről időre változhatnak, továbbá az állam- és jogtudományi folyóiratok esetében a „B” kategóriás közlőhelyek többsége szakmai értelemben nem kevésbé magasán jegyzettek, mint az „A” kategóriás periodikák. A hallgatók részéről az esetek többségben nem igényel kisebb erőfeszítést a „B” kategóriás közlés, mint az „A” kategóriás megjelentetés.

ciókat, továbbá a fent említett módon a publikációs követelmények esetében preferálja a külföldi, idegen nyelvű megjelenést. A Doktori Iskola lehetőségei között – pályázati rendszerben – anyagiilag is jelentős mértékben támogatja a külföldi konferencia-részvételt, az ehhez kapcsolódó publikálást és általában az idegen nyelvű, kiváltképp külföldi periodikákban való közlemények elhelyezését.

A publikációs követelmények teljesítését minden esetben a Doktori Iskola Tanácsa javaslatára a Társadalomtudományi Doktori Tanács értékeli. A jelölt publikációs listáját a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár által magyar és angol nyelven kiállított publikációs lista igazolja, illetve hitelesíti.

12.) *A bírálóbizottság összetétele.* A nyilvános vita bírálóbizottságát a Doktori Iskola tanácsa javaslatára a Társadalomtudományi Doktori Tanács akként jelöli ki, hogy a bírálóbizottság tagjainak többsége és egyben mindkét hivatalos bíráló a Debreceni Egyetemmel foglalkoztatási jogviszonyban nem álló, tudományos fokozattal rendelkező külső szakember legyen. Hivatalos bíráló csak olyan tudományos fokozattal rendelkező elismert szakember lehet, aki az Országos Doktori Tanács által működtetett doktori adatbázis szerint valamely Doktori Iskolában törzstagként, törzstag emeritusként, témavezetőként vagy témakiíróként megjelölésre került, vagy az MTA doktora címmel rendelkezik, vagy az MTA tagja.

13.) *PhD értekezések nyilvánossága és publikálása.* A Doktori Iskola a nyilvános vitára bocsátott PhD értekezések szövegét a Doktori Iskola honlapján nyilvánosan hozzáférhetővé teszi, feltöltve egyúttal a Debreceni Egyetem elektronikus Archívumába (DEA), melynek elérhetőségét a doktori.hu adatbázisban közzé teszi az adott védés meghirdetésénél. A Doktori Iskola lehetőségeihez képest anyagiilag is támogatja a sikeresen megvédett PhD értekezések monográfia formájában történő megjelentetését.

14.) *Végzett PhD hallgatóink pályakövetése:* az Educatio Kht. PhD módszertana alapján szakmai és munkaerőpiaci karriervizsgálatot végzünk, valamint megkérjük volt hallgatóinkat a doktori képzéssel kapcsolatos véleményük, elvárásaik és változtatásai javaslataik kifejtésére. Az elhangzott észrevételeket a jogszabályi és egyetemi szabályzati lehetőségekhez, valamint a Doktori Iskola anyagi lehetőségeihez képest figyelembe vesszük (feedback).